

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/53/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115223221
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4115223221.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a sudcov JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Lenky Kostolanskej, v právnej veci žalobcu: Súkromná materská škola MULTISOUND JAPAN, so sídlom Odbojárov 4, 955 01 Tovarníky, IČO: 42 335 264, právne zastúpený: JUDr. Andrej Gara, advokát, so sídlom Štefánikova ul. č. 14, 811 05 Bratislava, proti žalovanému: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D., E. XX, o vydanie účtovnej dokumentácie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra, č. k. 14C/459/2015-300 zo dňa 20. novembra 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a konanie **z a s t a v u j e**.

Žalovanému **n e p r i z n á v a** proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania.

Žalobkyni nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na zastavenie konania. Ďalším výrokom uložil žalovanému povinnosť odovzdať žalobkyni účtovnú dokumentáciu žalobkyne za obdobie od 01.01.2014 do 12.06.2015 vedenú v zmysle zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v platnom znení, účtovné doklady, účtovné zápisy, účtovné knihy, odpisový plán, inventúrne súpisy, účtovný rozvrh, účtovnú závierku a výročnú správu, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobkyni priznal v zmysle § 255 ods. 1 CSP náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 126 ods. 1, § 18 ods. 1, 2 písm. a) - d), § 20a Občianskeho zákonníka, § 23 ods. 1, § 17 ods. 1 písm. a), c) zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, § 27 ods. 6 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), § 4 ods. 1, 5, 6 zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, veta pred bodkočiarkou.

1.2. Konštatoval, že žalobkyňa, označená ako Súkromná materská škola UNITED NATIONS ELEMENTARY SCHOOL, so sídlom Javorová 644/12, Nitra sa predmetnou žalobou (po zmene žaloby) domáhala uloženia povinnosti žalovanému odovzdať jej účtovnú dokumentáciu žalobkyne za obdobie od 01.01.2014 do 12.06.2015 vedenú v zmysle zákona č. 431/2002 Zbierka zákonov o účtovníctve v platnom znení, účtovné doklady, účtovné zápisy, účtovné knihy, odpisový plán, inventúrne súpisy, účtovný rozvrh, účtovnú závierku a výročnú správu a zaplatiť žalobkyni trovy konania na účet právneho zástupcu žalobkyne, a to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Dôvodila tým, že žalovaný bol do dňa 11. 06. 2015 jej štatutárnym orgánom, ktorým je v súčasnosti C. F.. Listiny o zmene štatutárneho orgánu boli žalovanému osobne odovzdané dňa 16.06.2015 v priestoroch Elokovaného pracoviska Kozia 25, Bratislava ako súčasť Súkromnej materskej školy UNITED NATION ELEMENTARY SCHOOL s tým, aby odovzdal p. F., aktuálnemu štatutárnemu orgánu účtovníctvo materskej školy, čo žalovaný ignoroval, rovnako ako aj výzvu doručенú dňa 03.07.2015 na odovzdanie

kompletnej účtovnej dokumentácie materskej školy. Štatutár nemôže bez účtovníctva vykonávať funkciu štatutárneho orgánu, chod materskej školy je ohrozený a žalobkyňa nie je schopná plniť povinnosti vyplývajúce zo zákona o účtovníctve.

1.3. Súd vo veci rozhodol rozkazom na plnenie, proti ktorému podal žalovaný odpor. Uviedol, že po právoplatnosti rozhodnutia (09. 06. 2015) Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len MŠVVaŠ SR) č. 2015-8385/19985:2 zo dňa 23.04.2015 zmenil aktuálny zriaďovateľ MULTISOUND JAPAN s.r.o. štatutárny orgán Súkromnej materskej školy UNITED NATION ELEMENTARY SCHOOL. Takýmto konaním konateľa MULTISOUND JAPAN s.r.o. stratil žalovaný väzby so žalobkyňou, a preto mu nie je známe, kde sa sporné doklady nachádzajú. Zmenu zriaďovacej listiny súkromnej materskej školy spísaním dodatku dňa 12.06.2015 (3 dni po právoplatnosti rozhodnutia), ktorým sa sám konateľ zriaďovateľa vymenoval do funkcie riaditeľa súkromnej materskej školy považuje v rozpore so zákonom č. 596/2003 Z.z. Namietal preto postup pri odvolaní, resp. vymenovaní štatutárneho orgánu ako aj účinky a relevanciu žalobkyňou predložených listín, na základe ktorých deklaruje svoju aktívnu legitimáciu na podanie návrhu. Nie je preukázané, že štatutárny orgánom súkromnej materskej školy je práve C. F.. Podľa neho žalobkyňa nemá vymenovaného riaditeľa, teda štatutárny orgán, ktorý by mohol za ňu konať a navrhol ako predbežnú otázku skúmať aktívnu legitimáciu žalobkyne s dôrazom na skutočnosť, že odvolanie a následné vymenovanie riaditeľa neprebehlo v súlade so zákonom. Ďalej uviedol, že v priebehu mesiaca jún, od 12.06.2015 za prítomnosti viacerých osôb a bez predchádzajúcej výzvy odniesla C. F. z priestorov elokovaného pracoviska Kozia 25, Bratislava všetky doklady, zmluvy a iné dokumenty týkajúce sa súkromnej materskej školy; podobne aj na pracovisku Odbojárov 4, v Továrnikoch odkiaľ C. F. odniesla okrem dokumentov aj všetku techniku, hard - disky a tlačiarne, čoho svedkom bola bývalá riaditeľka pracoviska D. G.. Domnieva sa, že medzi odnesenými dokladmi boli aj účtovné doklady. On nebol upovedomený a ani vyzvaný k súčinnosti, k odovzdaniu dokumentov, nebol spísaný žiaden zoznam odnesených dokumentov. Nikdy osobne účtovné podklady zo súkromnej materskej školy nepremiestňoval. Je viac ako pravdepodobné, že účtovné doklady, aj iné dokumenty sa nachádzajú u žalobkyne, v niektorom z elokovaných pracovísk alebo v sídle žalobkyne. Nemožno od neho požadovať odovzdanie účtovných dokladov, keď nimi nedisponuje. Pri výsluchu na pojednávaní uviedol, že mu bolo odovzdané účtovníctvo zo strany žalobkyne. Všetky účtovné doklady sa previezli do sídla v Nitre, Javorová 12, do riaditeľne, riaditeľkou bola p. A.; vedením účtovníctva poveril p. H., ktorá viedla účtovníctvo na Javorovej ulici. V písomnom podaní uviedol, že odo dňa, kedy prestal byť štatutárnym orgánom, účtovnou dokumentáciou nedisponoval, nenakladal s ňou, ani ju nepremiestňoval, zanechal ju v sídle žalobkyne, preto ju nemôže ani vydať. Nikdy netvrdil, že by dokumentáciu odovzdal spoločnosti Orpheus Produstion s.r.o., dokumentáciu neodovzdal žiadnemu subjektu. Uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že dokumentácia sa má nachádzať v bývalom sídle žalobkyne.

1.4. Žalobkyňa v priebehu konania oznámila, že na základe rozhodnutia ministra s právoplatnosťou od 27. 11. 2015 MŠVVaŠ SR vedie v sieti materskú školu pod názvom Súkromná materská škola MULTISOUND JAPAN, Odbojárov 4, Tovarníky, IČO: 42 335 264, v zriaďovateľskej pôsobnosti právnickej osoby MULTISOUND JAPAN s.r.o., IČO: 35 970 537.

1.5. Žalovaný návrhom doručeným súdu dňa 25.10.2017 navrhol zastavenie konania s odôvodnením, že žalobkyňa nemá právnu subjektivitu, nakoľko MŠVVaŠ SR rozhodnutím právoplatným dňa 12. 07. 2016 vyradilo na základe žiadosti zriaďovateľa MULTISOUND JAPAN s.r.o. Súkromnú materskú školu MULTISOUND JAPAN, IČO: 42 335 264 zo siete škôl a školských zariadení.

1.6. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že žalovaný bol od 09.10.2014 do 11.06.2015 štatutárnym orgánom žalobkyne, Súkromnej materskej školy UNITED NATIONS ELEMENTARY SCHOOL. Pri začatí výkonu funkcie mu p. C. F., v tom čase konateľka, odovzdala účtovníctvo. Rozhodnutím MŠVVaŠ SR zo dňa 23.04.2015, právoplatným dňa 09.06.2015 sa zriaďovateľom školy stala obchodná spoločnosť MULTISOUND JAPAN s.r.o. IČO: 35 970 537 (jej konateľkou je M. Itahashi). Dodatkom k zriaďovacej listine dňom 12.06.2015 došlo k zmene štatutárneho orgánu školy zo žalovaného na M. Itahashi, ktorá žiadala žalovaného o odovzdanie účtovnej dokumentácie školy. Vtedajší právny zástupca žalobcu, C. I. J., oznámil zástupcovi p. F., že po návrate žalovaného zo zahraničia ho bude kontaktovať za účelom dohodnutia stretnutia, na ktorom bude predložený súpis odnesených vecí p. F. a žalovaný predloží účtovnú dokumentáciu v stave zohľadňujúcim možnú absenciu dokumentov. Následne C. I. J., ako zástupca spoločnosti Orpheus Production s.r.o. vlastníka nehnuteľnosti na Javorovej 644/12, kde sídlila škola a kde sa podľa vyjadrenia právneho zástupcu

nachádzala účtovná dokumentácia materskej školy, vyzval zriaďovateľa súkromnej materskej školy (MULTISOUND JAPAN s.r.o.) na vyzdvihnutie dokumentov.

1.7. Súd prvej inštancie posudzujúc namietanú existenciu právnej subjektivity žalobkyne konštatoval, že žalobkyňa bola na základe rozhodnutia žiadosti zriaďovateľa (spoločnosti MULTISOUND JAPAN s.r.o.) rozhodnutím MŠVVaŠ SR zo dňa 01.06.2016 vyradená zo siete škôl a školských zariadení s účinnosťou ku dňu 12.07.2016. MŠVVaŠ SR nedisponuje informáciou, či zriaďovateľ školu zrušil; platné predpisy neukladajú zriaďovateľovi zaslať ministerstvu informácie o zrušení školy. Je výlučne na zriaďovateľovi, kedy rozhodne o zrušení školy (§ 23 ods. 1, 2 zákona č. 596/2003 Z.z.). Nedodržanie termínu zrušenia školy stanoveného v žiadosti o vyradenie školy zo siete (do 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o vyradení zo siete) zákon nesankcionuje žiadnym následkom, ani zrušením školy ex lege, nakoľko k zrušeniu školy môže dôjsť len právnym úkonom zriaďovateľa školy, ku ktorému podľa čestného prehlásenia zatiaľ nedošlo. Na základe uvedeného má súd preukázanú existenciu právnej subjektivity žalobkyne ako podmienku podmienka konania, preto návrh na zastavenie konania zamietol.

1.8. K aktívnej vecnej legitímácii žalobkyne súd uviedol, že je vlastníkom predmetnej účtovnej dokumentácie a táto nie je v jej moci. Zadržiavanie dokumentácie je porušením jej vlastníckeho práva. K námietke žalovaného ohľadne aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne, že nie je preukázané, že štatutárnym orgánom je pani C. F., nakoľko odvolanie a následné vymenovanie riaditeľa neprebehlo v súlade so zákonom súd konštatoval, že žalovaný zamieňa, resp. spája funkciu štatutárneho orgánu a funkciu riaditeľa. Štatutárnym orgánom žalobkyne až do odvolania bol žalovaný a riaditeľkou školy bola K. A.. Kto je štatutárny orgán vyplýva z § 22 zákona č. 596/2003 Z.z.; touto osobou je osoba uvedená v zriaďovacej listine. Táto skutočnosť vyplýva aj z § 20 ods. 1 Obč. zákonníka, v zmysle ktorého právne úkony právnickej osoby vo všetkých veciach robia tí, ktorí sú na to oprávnení zmluvou o zriadení právnickej osoby, zakladacou listinou alebo zákonom (štatutárne orgány). Z uvedeného vyplýva že štatutárnym orgánom žalobkyne je C. F..

1.9. Za podstatnú povinnosť žalobkyne v danej veci súd považoval preukázanie nadobudnutia držby žalovaným, ktorú skutočnosť mal súd za nespornú, preto ju nebolo potrebné preukazovať. Zo zhodného tvrdenia oboch strán vyplýva, že v čase, keď sa žalovaný stal štatutárnym orgánom žalobkyne, C. F. mu odovzdala celú účtovnú dokumentáciu, ktorú odviezol do sídla školy na Javorovej 12 v Nitre. Mal za to, že žalobkyňa existenciu držby žalovaného v čase súdneho konania preukazovať nemusí, nakoľko žalovaný má povinnosť preukazovať stratu držby. Podľa názoru súdu dôkazné bremeno o strate držby, a teda aj straty pasívnej legitímácie, neunesol.

1.10. V tejto súvislosti poukázal na výpoveď svedkyne C. H. (ktorú žalovaný poveril vedením účtovníctva), ktorá potvrdila, že mzdovú a personálnu agendu po tom, ako sa stala štatutárnym orgánom p. C., F., odovzdala žalovanému v sídle školy. Aj svedkyňa K. A. potvrdila odovzdanie pedagogickej dokumentácie žalovanému (čo korešponduje aj s jej skorším písomným vyjadrením, že všetkou dokumentáciou disponuje žalovaný). Súd považuje svedecké výpovede za dôveryhodné, nakoľko sú vzájomne konzistentné a žalovaný ich nerozporoval. Z týchto dôkazných prostriedkov vyplýva, že po skončení funkcie žalovaný disponoval dokumentmi (minimálne personálnymi, mzdovými, pedagogickými, avšak vzhľadom na to, že podľa vyjadrenia svedkov sa všetko účtovníctvo viedlo v škole, aj ostatnou dokumentáciou) a bolo jeho povinnosťou ich odovzdať. Zo žiadnych skutočností nevyplýva, že by účtovnú dokumentáciu vydal tretej osobe, resp. umožnil tretej osobe, aby s ňou nakladala, žalovaný ani netvrdil. Tvrdenia žalovaného, že po zániku jeho funkcie ako štatutárneho orgánu s účtovnou dokumentáciou nenakladal, a že ju má v držbe tretia osoba - spoločnosť Orpheus Production s.r.o. (vlastník budovy, kde sídlili priestory školy a kde bola účtovná dokumentácia podľa vyjadrenia žalovaného a svedkov uložená a kde sa aj spracovávala) nie sú spôsobilé vyvolať zmenu stavu faktickej držby. Súd poukázal na to, že žalovaný si jednak rozporoval v tvrdeniach o umiestnení dokumentácie, keď na jednej strane tvrdil, že nevie, kde sa nachádza, na druhej strane sa bránil tým, že držiteľom je spoločnosť Orpheus Production s.r.o., nakoľko sa predmetná dokumentácia nachádza v jej budove. Je logickým záverom, že ak sa účtovná dokumentácia nachádzala v priestoroch školy a nikto ju odtiaľ nepreniesol (odnesenie dokumentácie treťou osobou nebolo v konaní ani tvrdené ani preukázané), má k nej spoločnosť Orpheus Production s.r.o. ako vlastníka budovy prístup. Súd mal z výpovedí svedkov, aj z vyjadrenia vlastníka budovy - spoločnosti Orpheus Production s.r.o., za preukázané, že účtovná dokumentácia sa nachádza v budove školy na adrese B. XX, D., resp. aspoň časť dokumentácie (časť,

ktorá je zdokladovaná v notárskej zápisnici na č. I. 88 a ktorá mala byť dňa 22.12.2015 odovzdaná zástupkyňi žalobkyne, k čomu však napokon nedošlo, nakoľko žalobkyňa tvrdí, že nešlo o kompletnú dokumentáciu). Žalovaný namietal, že bez preukázania miesta, kde sa fakticky sporná dokumentácia nachádza, nie je možné určiť subjekt, ktorý má dokumentáciu v držbe, resp. určiť subjekt, ktorý má dokumentáciu vydať, a teda vyriešiť tak otázku namietanej pasívnej legitímácie žalovaného. Súd sa nestotožnil s takýmto určením pasívnej legitímácie. Pripustenie toho argumentu by viedlo k absurdnému záveru, že akákoľvek vec je v držbe toho, kto je vlastníkom nehnuteľnosti, kde sa táto vec nachádza. Umiestnenie veci v nejakom objekte nezakladá hneď vlastníkovi tohto objektu držbu veci, preto tento argument žalovaného podľa názoru súdu neobstojí.

1.11. Súd ďalej poukázal na skutočnosť, že žalovaný nikdy neargumentoval tým, že mu vlastník budovy neumožňuje sa dostať k dokumentácii, teda že ju vlastník budovy neoprávnene zadržuje, a preto si nemôže splniť povinnosť vydať dokumentáciu žalobkyňi. Podľa názoru súdu, ak je podľa tvrdenia žalovaného dokumentácia v budove školy, resp. v priestoroch spoločnosti Orpheus Production s.r.o., nič nebráni tomu, aby po dohode s vlastníkom budovy predmetnú dokumentáciu z tohto miesta odovzdal žalobkyňi, nehovoriac o tom, že mu táto povinnosť po skončení funkcie štatutárneho orgánu vyplývala z povinností riadne túto funkciu ukončiť. Nemôže byť akceptovateľný stav, kedy štatutárny orgán po skončení svojej funkcie stráca akékoľvek povinnosti vyplývajúce mu z bývalej funkcie dôvodiac, že už túto funkciu nevykonáva a nie je na žiadne konanie oprávnený. Naopak je povinný vykonať všetky kroky k riadnemu odovzdaniu funkcie. Žalovaný síce uviedol, že nemá prístup do budovy, ale toto svoje tvrdenie nijakým spôsobom nepreukázal, ani nenavrhol žiadne dôkazy na preukázanie týchto tvrdení. Bez relevancie nie je ani poukázanie žalobkyne na prepojenie žalovaného s konateľom spoločnosti Orpheus Production s.r.o. a na výkon funkcií v právnických osobách, ktorí sídlia na tej istej adrese ako predtým škola (B. XX, D.). Spoločnosť Orpheus Production s.r.o., ktorej jediným konateľom a spoločníkom je C. L., je vlastníkom budovy, v ktorej sídli UNITED NATIONS ELEMENTARY SCHOOL, n.o. (členovia správnej rady sú B. C., C. L., žalovaný je riaditeľom), táto nezisková organizácia je zároveň zriaďovateľom Súkromnej materskej školy UNES (štatutárnym orgánom je žalovaný) a tiež Súkromnej základnej školy H. D. M. J. (štatutárnym orgánom je žalovaný), pričom tieto školy majú sídlo v tej istej budove (B. XX, D.). Aj táto skutočnosť nasvedčuje tomu, že neexistuje žiadna prekážka, brániaca žalovanému po dohode s vlastníkom budovy účtovnú dokumentáciu žalobkyňi odovzdať a tak splniť svoju povinnosť ako bývalého štatutárneho orgánu školy. Dôkazné bremeno v tomto smere (preukázanie straty držby) leží na žalovanom, nie na žalobkyňi.

1.12. Žalovaný tvrdil, že žalobkyňi nič nebráni prevziať dokumentáciu v sídle školy, dokonca aj bola vlastníkom nehnuteľnosti vyzvaná; účtovnú dokumentáciu si neprevzala len na základe jej subjektívneho názoru, že sa nejedná o kompletnú dokumentáciu. K uvedenému súd uviedol, že priebeh tohto "odovzdania" zo dňa 22.12.2015 je zachytený v notárskej zápisnici, z ktorej vyplýva, že zástupkyňa žalobkyne na výzvu vlastníka nehnuteľnosti prišla prevziať dokumentáciu a k prevzatiu dokumentácie neprišlo, nakoľko odmietla prevziať celú dokumentáciu bez zaprotokolovania jednotlivých dokladov s potvrdením, že preberá kompletnú účtovnú dokumentáciu. Súd mal za to, že žalobkyňa už pokus o prevzatie účtovnej dokumentácie vykonala, bola ochotná dokumentáciu prevziať a bdelosť pri ochrane svojich práv (zdokumentovanie jednotlivých vecí, ktoré bolo odmietnuté) jej nemôže byť na škodu.

1.13. Súd poukázal aj na rozporné tvrdenia žalovaného, že po ukončení funkcie štatutárneho orgánu nevie, kde je účtovná dokumentácia, pričom krátko po zmene v osobe štatutárneho orgánu jeho vtedajší právny zástupca v písomnej komunikácii uviedol, že po návrate žalovaného zo zahraničia vydá túto dokumentáciu (po zohľadnení toho, čo si žalobkyňa odniesla z elokovaných pracovísk) žalobkyňi. Tvrdenie žalovaného na pojednávaní, že o tom nič nevie, vyznievajú účelovo. K tvrdeniu, že žalobkyňa si z elokovaných pracovísk v Bratislave a v Topoľčanoch mohla odnieť časť účtovnej dokumentácie (na ktorých už žalovaný neskôr ani nezotrval), boli vyvrátené výpovedami svedkov a tiež žalovaného, že celá dokumentácia bola prenesená do bývalého sídla školy v Nitre a tu sa aj spracovávala.

1.14. Súd nevyhovel návrhom žalovaného na výsluch svedkov C. L. (konateľa vlastníka budovy Orpheus Production s.r.o.), v ktorej bolo umiestnené sídlo školy a vedená účtovná dokumentácia, N. L. (účtovníčky) a svedka C. B. (pracovníka prepravnej služby, ktorý mal odovzdať účtovnú dokumentáciu žalobkyňi). Bolo preukázané, že účtovná dokumentácia sa nachádza v sídle školy na B. XX, D., preto nebol potrebný výsluch svedka. Z výpovede svedkyň vyplýva, že účtovné doklady týkajúce sa časti účtovníctva, ktoré mala viesť N. L., sa nachádzali v škole, kde sa viedlo aj účtovníctvo. V spojitosti s

výpoveďou žalovaného, že s účtovnou dokumentáciou nemanipuloval, nepremiestňoval ju, mal súd za preukázané, že doklady sa nachádzajú v škole, preto by výsluch svedka nevedol k žiadnym novým zisteniam. Z listín vyplýva, že spoločnosť Orpheus Production s.r.o. zaslala žalobkyni dokumenty, ktoré označila ako účtovnú dokumentáciu, ale v konaní nebolo preukázané, že zásielka bola prevzatá žalobkyňou a svedok by nevedel potvrdiť, čo bolo jej obsahom.

1.15. Na základe vykonaného dokazovania má súd za preukázané, že žalovaný nadobudol držbu k spornej dokumentácii a nepreukázal jej stratu, preto je pasívne vecne legitimovaný vo konaní o vydanie tejto veci a keďže účtovnú dokumentáciu nevydal, súd žalobe vyhovel.

2. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý namietal nesprávne právne posúdenie v zamietajúcej časti týkajúcej zastavenia konania. Uviedol, že ak zriaďovateľ materskej školy nerozhodol o jej zrušení, táto má zachovanú právnu subjektivitu. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 27 ods. 6 zákona o školách, z ktorého vyplýva, že ak má mať materská škola právnu subjektivitu, musia byť kumulatívne splnené dve podmienky, a to zaradenie do siete škôl a školských zariadení a rozhodnutie zriaďovateľa, že je právnickou osobou. Ak jedna z podmienok nie je splnená, materská škola stráca subjektivitu. Existuje množstvo materských škôl, ktoré nemajú právnu subjektivitu, pretože o nej nerozhodol zriaďovateľ, ale môžu vykonávať svoju činnosť, pretože sú zaradené do siete škôl. O materskej škole ale nemožno hovoriť, ak nebola do siete škôl a školských zariadení zaradená, prípadne bola vyradená, ako to bolo v prípade žalobkyne.

2.1. Poukázal tiež na to, že pri posudzovaní právnej subjektivity žalovanej treba v prvom rade vychádzať z ust. § 18 ods. 2 písm. d) Obč. zákonníka a naň nadväzujúci Školský zákon, podľa ktorého materská škola zaradená do siete škôl a školských zariadení je právnickou osobou, ak to určí zriaďovateľ. Ak bola materská škola vyradená zo siete škôl, nie je právnickou osobou v zmysle Školského zákona. Z uvedených dôvodov preto rozhodnutím MŠVVaŠ zo dňa 01.06.2016 stratila žalobkyňa právnu subjektivitu, aj keď nebola zriaďovateľom zrušená. Ak materská škola nemá právnu subjektivitu, vykonáva právne úkony za ňu jej zriaďovateľ. Z uvedených dôvodov malo byť konanie zastavené.

2.2. Pre prípad, že odvolací súd sa s uvedeným názorom nestotožní, navrhol rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť alebo zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie dôvodiac neurčitostou žalobného petitu a následnou nevykonateľnosťou. Považoval za zarážajúce, že súd prvej inštancie považoval za správny postup žalobkyne, ktorá odmietla prevziať účtovníctvo z dôvodu, že nebolo položkovite vymedzené a podľa nej mohli vzniknúť pochybnosti čo prevzala. Na druhej strane sa súd stotožnil s petitom, hoci by z neho pri exekúcii nebolo zrejmé, kedy a či vôbec je splnená povinnosť uložená rozhodnutím. Predmety vydania nie sú dostatočne individualizované a konkretizované tak, aby nebola možná ich zámena.

2.3. Ďalej poukázal na pochybenie súdu, keď nevykonal navrhnuté dôkazy - výsluch svedka L. a B.. Svedok L. mal potvrdiť, že žalobkyňa odmietla prevziať účtovnú dokumentáciu, ktorú následne zabalil a jej zaslal. Jej odovzdanie mal zabezpečiť svedok B., ktorý mal dosvedčiť, že jej prevzatie odmietla potvrdiť. Ich výsluchom by bolo preukázané, že on uvedenými dokladmi nedisponuje a dávno sú v dispozícii žalobkyne. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie KS Prešov sp. zn. 2Co/118/2013, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý zamietol žalobu o vydanie účtovnej agendy a nájomných zmlúv a ktoré je aplikovateľné aj na danú vec. Nesúhlasil s názorom súdu, že žalobkyňa musela preukazovať nadobudnutie držby ním pred podaním žaloby a nie v čase rozhodnutia súdu. V konaní bolo preukázané, že on stratil držbu sporných vecí v okamihu, keď bol odvolaný z funkcie konateľa a v čase podania žaloby sa nachádzali v budove, ku ktorej on nemá žiadne právo. Súd nemôže rozhodnutie založiť na úvahe, že ja sa možno dohodnem s vlastníkom budovy a vydá mu evidenciu. V závere poukázal na odôvodnenie rozsudku, v ktorom súd uvádza, že časť dokumentácie, zachytenej v notárskej zápisnici sa nachádza na Javorovej 12 v Nitre. Vykonaným dokazovaním sa teda žalobkyni nepodarilo preukázať, kde sa nachádza zvyšná časť dokumentácie kto ju má alebo mal v držbe a dokonca ani to, o akú časť by malo konkrétne ísť. Aj z uvedeného je zrejmé, že petit žaloby nie je dostatočne určitý a vykonateľný.

3. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasil s argumentáciou odvolateľa ohľadne právnej subjektivity, keď nesprávne poukazuje

na § 27 ods. 6 zák. č. 245/2008 Z. z., z ktorého odvodzuje splnenie kumulatívnych podmienok na vznik právnej subjektivity materskej školy. Cit. ustanovenie hovorí len o tom, ktoré školy musia mať právnu subjektivitu, pričom z neho vyplýva, že túto nemusí mať materská škola, jazyková škola a základná škola, ak nemá všetky ročníky, ak tak určí zriaďovateľ. Ostatné základné a umelecké školy musia mať právnu subjektivitu.

3.1. Zaradením školy do siete škôl len vzniká právo vykonávať výchovu a vzdelávania podľa školského zákona, pričom právna subjektivita vznikla žalobkyni odo dňa zriadenia. Vyradením zo siete škôl a školských zariadení nemohlo dôjsť k zániku jej právnej subjektivity. Súd prvej inštancie túto správne posúdil aj s ohľadom na § 23 ods. 1, 2 zák. č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve.

3.2. Nesúhlasila so žalovaným v otázke neurčitosti petitu a považoval ho za dostatočne určitý, jednoznačný a nezameniteľný. Mal za to, že prehnaný formalizmus by bol v rozpore s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

3.3. V otázke nevykonaných dôkazov súhlasila s názorom súdu prvej inštancie, ktorými odôvodnil nevykonanie navrhnutých dôkazov. Dodala, že nie je zrejmé, čo malo byť obsahom zásielky, ktorú doručoval svedok B.. Nebolo preukázané, že zásielku prevzala, preto ani výsluch svedka L. by nevedol k relevantnému výsledku.

4. Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 8Co/16/2019-340 z 6. júna 2019 rozhodol o podanom odvolaní žalovaného tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil (výrok I.) žalovanému nepriznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania (výrok II.). Dospel k právnenému záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné a právny záver súdu prvej inštancie o právnej subjektivite žalobcu nie je správny s odvolaním sa najmä na ustanovenia § 18 ods. 2, § 19 ods. 1 a 2, § 20a ods. 1 a 2 OZ, § 15 ods. 1 až 3 zák. č. 569/2003 Z. z. (správne zákon č. 596/2003 Z. z., pozn. dovolacieho súdu), § 23a zák. č. 596/2003 Z. z. V tejto súvislosti žalovaný poukazoval na ustanovenie § 27 ods. 6 zák. č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, z ktorého podľa neho vyplýva, že ak má mať materská škola právnu subjektivitu, musia byť kumulatívne splnené dve podmienky, a to zaradenie do siete škôl a školských zariadení a rozhodnutie zriaďovateľa, že je právnickou osobou. Ak jedna z podmienok nie je splnená, materská škola stráca subjektivitu. S uvedeným názorom sa odvolací súd stotožnil s poukazom na nižšie uvedené dôvody.

4.1. Konštatoval, že zo spisu vyplýva, že žalobca bol ako subjekt oprávnený uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa zák. č. 245/2008 Z. z., školský zákon v zmysle § 16 zák. č. 596/2003 Z. z. rozhodnutím MŠVVaŠ SR č. 2012-451/31142:10-916 z 19. júla 2012. Podľa Dodatku k Zriaďovacej listine žalobcu z 31. augusta 2012 bol zriaďovateľom - spoločnosťou MULTOSOUND JAPAN, s. r. o., IČO: 35 970 537 zriadený ako súkromná materská škola UNITED NATIONS ELEMENTARY SCHOOL, so sídlom Javorová 644/12, Nitra s predmetom činnosti zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí v cudzom jazyku (anglický, španielsky, čínsky) v súlade s ich individuálnymi vekovými osobitosťami a vytvárať podmienky na hravú, oddychovú a záujmovú činnosť detí v predškolskom veku. Materskej škole bolo pridelené IČO: 42 335 264. Rozhodnutím MŠVVaŠ SR z 01. júna 2016 bola na základe žiadosti zriaďovateľa materská škola vyradená zo siete škôl a školských zariadení SR s účinnosťou k 12. júlu 2016.

4.2. V zmysle § 19 ods. 2 OZ právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo do iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak. Subjekt, ktorý chce vykonávať výchovu a vzdelávanie podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), musí postupovať podľa zákona č. 596/2003 Z. z. Zriaďovateľ, ktorým môže byť právnická alebo fyzická osoba, musí požiadať MŠVVaŠ SR o zaradenie školy alebo školského zariadenia do siete škôl a školských zariadení (§ 16 ods. 1 cit. zákona). Až na základe kladného rozhodnutia o zaradení do siete vznikne danému subjektu právo vykonávať výchovu a vzdelávanie podľa osobitného predpisu a právo na zabezpečenie financovania. Po zaradení školy alebo školského zariadenia do siete vydáva zriaďovateľ zriaďovaciu listinu školy alebo školského zariadenia (§ 16 ods. 6). Žiadosť musí obsahovať zákonom predpísané náležitosti; ak je žiadateľom právnická osoba, zákon vyžaduje aj údaj IČO zriaďovateľa. Z toho vyplýva, že škola, resp. školské zariadenie, ktoré má byť do siete zaradené, môže byť subjekt bez IČO-a. To napokon vyplýva aj z ustanovenia § 27 ods. 6 zák. č. 245/2008 Z. z., podľa ktorého školy podľa odseku 2 písm. b) až i) sú právnickými osobami, v právnych vzťahoch

vystupujú vo svojom mene, ak tento zákon neustanovuje inak. Školy podľa odseku 2 písm. a) - materská škola, j) - jazyková škola a základná škola, ktorá nemá všetky ročníky, sú právnickými osobami, ak tak určí ich zriaďovateľ. V posudzovanej veci zriaďovateľ určil žalobcovi IČO, čo z hľadiska posúdenia jeho právnej subjektivity nie je právne významné. Podstatné je, že škola a školské zariadenie vznikajú zaradením školy do siete škôl a školských zariadení. Z hľadiska právnych účinkov ide o konštitutívny účinok zápisu školy do osobitného registra (zoznamu), ktorým je register škôl a školských zariadení, pretože až právoplatnosťou rozhodnutia o zápise (zaradení) do tohto registra vznikne žiadateľovi ako právnickej osobe právo zriadiť školu alebo školské zariadenie a vykonávať činnosť podľa zák. č. 245/2008 Z. z. Škola, školské zariadenie a elokované pracoviská sa následne zapisujú do Centrálného registra škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk a zriaďovateľov (§ 23a); do tohto registra sa zapisujú údaje na základe právoplatného rozhodnutia o zaradení školy do siete, ako aj zmeny v sieti. Pokiaľ dôjde k vyradeniu školy, školského zariadenia alebo elokovaného pracoviska zo siete, ministerstvo ako správca a prevádzkovateľ systému túto skutočnosť zaznamená v Centrálnom registri.

4.3. Rozhodnutie zriaďovateľa o vyradení žalobcu zo siete škôl a školských zariadení z hľadiska výkladu § 20a ods. 1 OZ znamená zánik subjektu, ktorý je zavŕšený (účinný) rozhodnutím MŠVVaŠ SR o vyradení zo siete škôl a školských zariadení a výmazom z Centrálného registra škôl a školských zariadení. Vyradenie zo siete škôl a výmaz žalobcu z tohto registra, bez ohľadu na to, či zo strany zriaďovateľa bol subjekt zrušený, znamená zánik jeho právnej subjektivity. Inými slovami ak žalobca ako škola môže podľa zák. č. 596/2003 Z. z. vzniknúť a teda existovať zriadením (§ 19) až po zaradení do siete škôl (§ 18 ods. 2 písm. d) OZ), bez zaradenia, resp. po jej vyradení zo siete škôl a školských zariadení školou (už) nie je a vyradenie zo siete má dôsledok zrušenia školy; ide o prípad zrušenia právnickej osoby podľa § 20a ods. 1 OZ. Bez zaradenia v sieti škôl žalobca už školou nie je a ako iný subjekt práva - iný typ právnickej osoby podľa osobitného zákona existovať ani nemôže (napr. ako občianske združenie, nezisková organizácia), lebo v kontexte týchto iných zákonov nie je zriadený. Keďže žalobca nie je subjektom pre registráciu (§ 20a ods. 2 OZ), s jeho zrušením nastáva aj jeho zánik. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 CSP zrušil, pretože neboli splnené procesné podmienky konania. Nedostatok spôsobilosti žalobcu byť stranou sporu je neodstrániteľnou podmienkou konania, pre ktorú bolo potrebné konanie zastaviť; z uvedených dôvodov odvolací súd potom ani nepreskúmal vecnú správnosť rozhodnutia (vyhovujúci výrok rozsudku) namietanú odvolateľom. O trovách konania rozhodol podľa 257 CSP, keď v konaní úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov konania, pretože dospel k záveru, že v danej veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania. Tieto spočívajú v skutočnosti, že žalobca nemá právnu subjektivitu, a keďže ako subjekt práva neexistuje, nemohol byť ako neexistujúci subjekt zaviazaný ani k náhrade trov konania.

5. Proti vyššie citovanému uzneseniu Krajského súdu v Nitre podal žalobca dovolanie, a Najvyšší súd SR uznesením č. k. 2Cdo/143/2021-405 z 27. apríla 2023 uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že nosné (relevantné) dôvody, na základe ktorých prvoinštančný súd žalobe žalobcu vyhovel spočívali v jeho právnom závere, že žalobca mal právnu subjektivitu opierajúc sa o § 18 ods. 1, 2 a § 20a OZ a § 27 ods. 6 školského zákona č. 245/2008 Z. z. Odvolací súd v nesúlhlase s právnymi závermi prvoinštančného súdu o preukázanej právnej subjektivite žalobcu konštatoval opak, a to, že žalobca nemá právnu subjektivitu a neboli splnené procesné podmienky konania. Uvedené ďalej rozvinul spôsobom predtým neuvádzaným a nepoznaným tak prvoinštančným súdom, ako aj sporovými stranami (viď bod 2. a 15. tohto rozhodnutia, resp. odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu). Inak povedané, za určujúce právne posúdenie oba sudy nižšej inštancie síce považovali otázku právnej subjektivity žalobcu, pričom ale rozdielne rozhodli, keď prvoinštančný súd otázku existencie právnej subjektivity žalobcu oprel najmä o § 20a ods. 1 OZ a § 23 ods. 1, 2 zákona č. 596/2003 Z. z., odvolací súd otázku neexistencie právnej subjektivity žalobcu oprel najmä o § 19 ods. 1 a 2 OZ, § 20a ods. 2 OZ, § 15 ods. 1 až 3, § 23a zák. č. 596/2003 Z. z. v platnom znení. Uvedené zákonné ustanovenia súd prvej inštancie neaplikoval a odvolací súd ich považoval pre rozhodnutie za určujúce bez toho, aby si splnil manudukčnú (poučovaciu) povinnosť vyplývajúcu z § 382 CSP. Dovolací súd na podklade uvedeného vyslovil, že dovolateľ tak v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť tohto iného/nového právneho názoru zaujatého odvolacím súdom až v samotnom odvolacom rozhodnutí (navyše od „stola“ bez nariadenia pojednávania), jeho rozhodnutie je tak prekvapivé. Dovolací súd uzavrel, že odvolací súd bez doručenia výzvy stranám sporu, teda bez splnenia osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie a takýmto nesprávnym postupom došlo k porušeniu práva

žalobcu na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP a znemožneniu práva procesnej strany, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

6. Krajský súd v Nitre, ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) dospel k právnomu záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Odvolací súd v zmysle právneho názoru dovolacieho súdu vyzval strany sporu v zmysle § 382 CSP na vyjadrenie k možnému posúdeniu veci podľa § 19 ods. 1, 2, § 20 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 15 ods. 1 až 3 a § 23a ods. 2 písm. a) zákona č. 596/2003 Z.z., ktorú možnosť strany sporu nevyužili a vyjadrenie nepodali.

7. Predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobkyňa domáha odovzdania jej účtovnej dokumentácie za obdobie od 01 .01. 2014 do 12 .06. 2015 od žalovaného, jej bývalého konateľa tvrdiac, že touto agendou disponoval a odmieta ju vydať.

8. Súd prvej inštancie posudzujúc právnu subjektivitu žalobkyne dospel k záveru, že bola preukázaná, preto návrh žalovaného na zastavenie konania zamietol. Vychádzal z názoru, že aj keď bola žalobkyňa na žiadosť zriaďovateľa (i MULTISOUND JAPAN s.r.o.) rozhodnutím MŠVVaŠ SR zo dňa 01.06.2016 vyradená zo siete škôl a školských zariadení s účinnosťou ku dňu 12.07.2016, škola doposiaľ zrušená nebola. Podľa zákona (§ 23 ods. 1, 2 zákona č. 596/2003 Z.z.) o zrušení školy rozhoduje výlučne zriaďovateľ, ktorého zákon nesankcionuje nedodržaním termínu zrušenia školy stanoveneho v žiadosti o vyradenie školy zo siete (v danej veci 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o vyradení zo siete).

8.1. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že žalobkyňa je aktívne vecne legitimovaná na podanie žaloby, pretože je vlastníkom účtovnej dokumentácie a preukázala nadobudnutie držby sporných dokladov žalovaným. Nakoľko žalovaný neunesol dôkazné bremeno straty držby dokladov a tieto žalobkyni nevydal, žalobe vyhovel.

9. Z obsahu odvolania vyplýva, že žalovaný uplatnil vo svojom odvolaní odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení zamietajúcej časti týkajúcej zastavenia konania.

9.1. Nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

10. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k právnomu záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné a právny záver súdu prvej inštancie o právnej subjektivite žalobkyne nie je správny. V tejto súvislosti žalovaný poukazoval na ust. § 27 ods. 6 zák. č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, z ktorého podľa neho vyplýva, že ak má mať materská škola právnu subjektivitu, musia byť kumulatívne splnené dve podmienky, a to zaradenie do siete škôl a školských zariadení a rozhodnutie zriaďovateľa, že je právnickou osobou. Ak jedna z podmienok nie je splnená, materská škola stráca subjektivitu. S uvedeným názorom sa odvolací súd stotožňuje s poukazom na nižšie uvedené dôvody.

11. Procesná subjektivita predstavuje procesnú podmienku sporovej strany, ktorú súd obligatórne z úradnej povinnosti skúma počas celého konania. Aj je stranou sporu fyzická osoba, strata jej procesnej subjektivity je zároveň stratou spôsobilosti na práva a povinnosti (právnej subjektivity). Ak stranou sporu je právnická osoba, jej zánik, spravidla výmazom z príslušného registra, spôsobuje vadu konania. Ak zaniká právnická osoba bez právneho nástupcu, súd obligatórne konanie zastaví.

12. Občiansky zákonník priznáva právnu subjektivitu aj právnickým osobám. Právnickou osobou môže byť iba taký subjekt, ktorému právny poriadok priznáva právnu subjektivitu. Právnickú osobu možno vo všeobecnosti vymedziť ako organizáciu osôb (fyzických alebo právnických) alebo majetku vytvorenú za určitým účelom, ktorej právo priznáva právnu subjektivitu. Občiansky zákonník priznáva právnickej osobe spôsobilosť samostatne (vo vlastnom mene) vstupovať do súkromných právnych vzťahov. Základnými statusovými znakmi právnickej osoby sú jej názov (§ 19b OZ), sídlo (§ 19c OZ), predmet činnosti a existencia štatutárneho orgánu (§ 20 OZ), prostredníctvom ktorého právnická osoba koná navonok.

12.1. Podľa § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka právnickými osobami sú:

- a) združenia fyzických alebo právnických osôb,
- b) účelové združenia majetku,
- c) jednotky územnej samosprávy,
- d) iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

12.2. Právnické osoby majú samostatnú právnu subjektivitu, čo znamená, že môžu samostatne nadobúdať práva a povinnosti a zároveň majú spôsobilosť na právne úkony. Právnickou osobou ale môže byť iba taký subjekt, ktorý spĺňa zákonom predpísané podmienky na to, aby právnická osoba mohla platne vzniknúť. Právnická osoba musí byť predovšetkým zriadená, resp. založená písomnou zmluvou alebo zakladacou listinou. K tomu musí prísť druhá fáza, t. j. aby právnická osoba bola zapísaná do obchodného alebo iného zákonom určeného registra. Osobitný zákon môže zriadenie a vznik právnickej osoby upraviť aj inak.

12.3. Podľa § 19 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na zriadenie právnickej osoby je potrebná písomná zmluva alebo zakladacia listina, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak.

12.4. Podľa § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo do iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak.

12.5. Proces vzniku právnickej osoby ako subjektu súkromného práva prechádza dvoma fázami, a to založením (zriadením) právnickej osoby a samotným vznikom právnickej osoby (zápisom do príslušného registra). Prvou fázou vzniku právnickej osoby je jej založenie. Z ustanovenia § 19 ods. 1 Obč. zákonníka vyplýva, že právnická osoba môže byť založená trojakým spôsobom: a) písomnou zmluvou uzavretou medzi jej zakladateľmi, b) zakladateľskou listinou alebo c) iným spôsobom určeným osobitným zákonom.

12.6. Založením právnická osoba spravidla nevzniká, hoci vykazuje isté znaky budúcej právnickej osoby. Zriadením, resp. založením podľa Obchodného zákonníka právnická osoba ešte nevznikne. Na to, aby právnická osoba mohla nadobúdať práva a povinnosti, t. j. aby získala spôsobilosť na právne úkony, je potrebná druhá fáza, ktorou je zápis do príslušného registra. Právnická osoba sa zapisuje buď do: a) obchodného registra, alebo b) iného zákonom určeného registra. Právnu spôsobilosť nadobúda až dňom účinnosti zápisu do niektorého z uvedených registrov. Týmto momentom právnická osoba nadobúda spôsobilosť na právne úkony (prostredníctvom štatutárneho orgánu oprávneného za právnickú osobu robiť právne úkony) a týmto momentom nadobúda právnická osoba vlastnícke právo k majetku, ktorý do nej vložili zakladatelia.

12.7. Podľa § 20a ods. 1 Obč. zákonníka, právnická osoba sa zrušuje dohodou, uplynutím doby alebo splnením účelu, na ktorý bola zriadená, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak.

12.8. Podľa § 20a ods. 2 Obč. zákonníka, právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak.

13. Rovnako ako vznik právnickej osoby, aj skončenie jej právnej subjektivity (zánik) má dve fázy, zrušenie právnickej osoby, ktoré predstavuje prejav vôle smerujúci k zániku právnickej osoby a zánik právnickej osoby, ktorým je ukončený proces začatý zrušením právnickej osoby, v priebehu ktorého je potrebné splniť všetky podmienky vyžadované zákonom pre zánik právnickej osoby.

13.1. V § 20a ods. 1 Obč. zákonníka sú uvedené právne skutočnosti, ktoré majú za následok zrušenie právnickej osoby. Medzi ne patrí: a) dohoda o zrušení právnickej osoby [túto uzavierajú majitelia právnickej osoby (spoločníci, členovia, akcionári a pod.) alebo zriaďovatelia právnickej osoby], b) uplynutie doby, na ktorú bola právnická osoba založená, resp. zriadená, c) splnenie účelu, pre ktorý právnická osoba vznikla. Osobitným zákonom upravujúcim zrušenie právnickej osoby je napr. Obchodný zákonník, ktorý v ust. § 68 ods. 3 umožňuje zrušenie právnickej osoby rozhodnutím súdu, rozhodnutím spoločníkov a zrušením konkurzu alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku.

13.2. Od zrušenia právnickej osoby je potrebné odlišiť jej zánik. Zánik právnickej osoby je spojený so zánikom jej existencie. Zánik právnickej osoby je spojený s výmazom z príslušného registra. Napr. obchodné spoločnosti a družstvá zanikajú výmazom z obchodného registra (§ 68 ods. 1). Výmazom končí právna subjektivita právnickej osoby, lebo právnická osoba zanikne. Zánikom právnickej osoby výmazom z obchodného, alebo iného príslušného registra (zoznamu) zaniká nielen hmotnoprávna, ale i procesná spôsobilosť právnickej osoby.

13.3. Nedostatok spôsobilosti byť stranou súdneho sporu je takým nedostatkom podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Ak dôjde k strate spôsobilosti po začatí konania, neprichádza do úvahy zámena strán sporu alebo pristúpenie do konania, pretože takýto postup je možný len za predpokladu, že strana sporu, ku ktorej alebo na miesto ktorej má nastúpiť niekto iný, má spôsobilosť byť stranou súdneho sporu v čase zámeny alebo pristúpenia.

14. Zo spisu vyplýva, že žalobkyňa bola ako subjekt oprávnený uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa zák. č. 245/2008 Z.z., Školský zákon v zmysle § 16 zák. č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaradená do siete škôl a školských zariadení rozhodnutím Ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej MŠVVaŠ SR) č. 2012-451/31142:10-916 zo dňa 19.07. 2012. Podľa Dodatku k Zriaďovacej listine žalobkyne zo dňa 31.08.2012 bola zriaďovateľom - spoločnosťou MULTOSOUND JAPAN, s.r.o IČO: 35 970 537 zriadená ako súkromná materská škola UNITED NATIONS ELEMENTARY SCHOOL, so sídlom Javorová 644/12, Nitra s predmetom činnosti zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí v cudzom jazyku (anglický, španielsky, čínsky) v súlade s ich individuálnymi vekovými osobitosťami a vytvárať podmienky na hravú, oddychovú a záujmovú činnosť detí v predškolskom veku. Bolo jej pridelené IČO: 42 335 264. Rozhodnutím MŠVVaŠ SR zo dňa 01.06.2016 bola na základe žiadosti zriaďovateľa vyradená zo siete škôl a školských zariadení SR s účinnosťou k 12.07.2016.

15. Sieť je v zmysle § 15 ods. 1 až 3 zák. č. 569/2003 Z.z. zoznam škôl a školských zariadení, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie. Spravuje ho ministerstvo po vyjadrení príslušného okresného úradu v sídle kraja, príslušného ústredného orgánu štátnej správy a orgánu územnej samosprávy a každoročne ju zverejňuje na internete. Školy a školské zariadenia, ktoré sú zaradené do siete, majú právo: a) vykonávať výchovu a vzdelávanie podľa osobitného predpisu (zák. č. 245/2008 Z.z.), b) na zabezpečenie financovania podľa osobitného predpisu.

16. V kontexte vyššie uvedeného výkladu je potrebné posudzovať právnu subjektivitu žalobkyne s ohľadom na „mechanizmus“ jej vzniku a zániku. V zmysle § 19 ods. 2 Obč. zákonníka právnická osoba vzniká dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo do iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak. Subjekt, ktorý chce vykonávať výchovu a vzdelávanie podľa zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), musí postupovať podľa zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Zriaďovateľ, ktorým môže byť právnická alebo fyzická osoba, musí požiadať Ministerstvo školstva SR o zaradenie školy alebo školského zariadenia do siete škôl a školských zariadení (§ 16 ods. 1 cit. zákona). Až na základe kladného rozhodnutia o zaradení do siete vznikne danému subjektu právo vykonávať výchovu a vzdelávanie podľa osobitného predpisu a právo na zabezpečenie financovania. Po zaradení školy alebo školského zariadenia do siete vydáva zriaďovateľ zriaďovaciu listinu školy alebo školského zariadenia (§ 16 ods. 6). Žiadosť musí obsahovať zákonom predpísané náležitosti; ak je žiadateľom právnická osoba, zákon vyžaduje aj údaj IČO zriaďovateľa. Z toho vyplýva, že škola, resp. školské zariadenie, ktoré má byť do siete zaradené, môže byť subjekt bez IČO-a. To napokon vyplýva aj z ust. § 27 ods. 6 zák. č. 245/2008 Z.z., podľa ktorého školy podľa odseku 2 písm. b) až i) sú právnickými

osobami, v právnych vzťahoch vystupujú vo svojom mene, ak tento zákon neustanovuje inak. Školy podľa odseku 2 písm. a) - materská škola, j) - jazyková škola a základná škola, ktorá nemá všetky ročníky, sú právnickými osobami, ak tak určí ich zriaďovateľ. V posudzovanej veci zriaďovateľ určil žalobkyni IČO, čo z hľadiska posúdenia jej právnej subjektivity nie je právne významná. Podstatné je, že škola a školské zariadenie vznikajú zaradením školy do siete škôl a školských zariadení. Z hľadiska právnych účinkov ide o konštitutívny účinok zápisu školy do osobitného registra (zoznamu), ktorým je register škôl a školských zariadení, pretože až právoplatnosťou rozhodnutia o zápise (zaradení) do tohto registra vznikne žiadateľovi ako právnickej osobe právo zriadiť školu alebo školské zariadenie a vykonávať činnosť podľa zák. č. 245/2008 Z.z. Škola, školské zariadenie a elokované pracoviská sa následne zapisujú do Centrálného registra škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk a zriaďovateľov (§23a); do tohto registra sa zapisujú údaje na základe právoplatného rozhodnutia o zaradení školy do siete ako aj zmeny v sieti. Pokiaľ dôjde k vyradeniu školy, školského zariadenia alebo elokovaného pracoviska zo siete, ministerstvo ako správca a prevádzkovateľ systému túto skutočnosť zaznamená v Centrálnom registri.

16.1. Rozhodnutie zriaďovateľa o vyradení žalobcu zo siete škôl a školských zariadení z hľadiska výkladu § 20a ods. 1 Obč. zákonníka znamená zánik subjektu, ktorý je zavŕšený (účinný) rozhodnutím MŠVVaŠ SR o vyradení zo siete škôl a školských zariadení a výmazom z Centrálného registra škôl a školských zariadení. Vyradenie zo siete škôl a výmaz žalobcu z tohto registra, bez ohľadu na to, či zo strany zriaďovateľa bol subjekt zrušený, znamená zánik jeho právnej subjektivity. Inými slovami, ak žalobca, ako škola môže podľa zák. č. 596/2003 Z.z. vzniknúť a teda existovať zriadením (§ 19) až po zaradení do siete škôl (§18 ods. 2 písm. d) Obč. zákonníka), bez zaradenia, resp. po jej vyradení zo siete škôl a školských zariadení školou (už) nie je a vyradenie zo siete má dôsledok zrušenia školy; ide o prípad zrušenia právnickej osoby podľa § 20a ods. 1 Obč. zákonníka. Bez zaradenia v sieti škôl žalobca už školou nie je a ako iný subjekt práva - iný typ právnickej osoby podľa osobitného zákona existovať ani nemôže (napr. ako občianske združenie, nezisková organizácia), lebo v kontexte týchto iných zákonov nie je zriadený. Keďže žalobca nie je subjektom pre registráciu (§20a ods.2 Obč. zákonníka), s jeho zrušením nastáva aj jeho zánik.

17. Záverom odvolací súd dáva do pozornosti, že rešpektujúc právny názor vyslovený dovolacím súdom (§ 455 CSP), v rámci manudukčnej povinnosti umožnil stranám sporu vyjadriť sa k možnému (odlišnému) právnemu posúdeniu veci a použitiu § 19 ods. 1, 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 15 ods. 1, 3, § 23 ods. 2 písm. a) zákona č. 596/2003 Z. z. Žalobcovi bola výzva súdu zo dňa 21.09.2023 doručená dňa 08.08.2023 (č. l. 429) a žalovanému bola doručovaná tiež, avšak si túto výzvu neprevzal v odbernej lehote. Žiadna zo strán na podklade odvolacím súdom doručovaných výziev na vyjadrenie sa, nedoručila žiadne podanie.

18. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 CSP zrušil, pretože neboli splnené procesné podmienky konania. Nedostatok spôsobilosti žalobcu byť stranou sporu je neodstrániteľnou podmienkou konania, pre ktorú bolo potrebné konanie zastaviť; z uvedených dôvodov odvolací súd potom ani nepreskúmaval vecnú správnosť rozhodnutia (vyhovujúci výrok rozsudku) namietanú odvolateľom.

19. O trovách konania (prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho) rozhodol odvolací súd podľa 257 CSP, keď v konaní úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov konania, pretože dospel k záveru, že v danej veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania. Tieto spočívajú v skutočnosti, že žalobkyňa nemá právnu subjektivitu a keďže ako subjekt práva neexistuje, nemohla byť ako neexistujúci subjekt zaviazaná jednak k náhrade trov konania a rovnako tak nemôže byť ani subjektom oprávneným na náhradu trov dovolacieho konania. Na tom nič nemení ani to, že dovolací súd dovolanie tohto subjektu vecne prejednal, keď inak spôsobilosť tohto (neexistujúceho) subjektu k podaniu dovolania neriešil. Odvolací súd prihliadol tiež k článku 16 ods. 3 CSP, ktorý neumožňuje zmenu rozhodnutia v neprospech dovolateľa, ktorý v zrušenom rozhodnutí k náhrade trov konania zaviazaný nebol.

20. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).